

«ادوار دو» مستند نمایشی مبتنی بر درام است

نمایش «ادوار دو» روایتی از زندگی ادوار دو آنیلی نوشته راهیل سرهنگی و به کارگردانی ابوالفضل عسرب از پنجم تیرماه در تماشاخانه مهر حوزه هنری روی صحنه می‌رود. نام آنیلی برای ایرانیان نامی آشناست؛ چه‌راهی که نمی‌توان از نفوذ اسلام در اروبا گفت و او را به یاد نیآورد. ادوار دو تنها پیسر جیبانی آنیلی و مارا لا کارا چیلو در سال ۱۹۵۴ به دنیا آمد. او که تنها وارث ثروت عظیم خاندان آنیلی محسوب می‌شد، پس از ورود به دانشگاه و تحصیل در رشته ادبیات مدرن و ادیان‌شناسی با اخذ مدرک دکترا با دین اسلام آشنا می‌شود و بعد از پذیرش آن خودش را در برابر مخالفت‌ها و فشار خانواده قرار می‌دهد. ادوار دو با دنبال کردن اخبار انقلاب ایران جذب آن می‌شود و تصمیم می‌گیرد زندگی خودش را با ایران گره بزند اما بعد از مدتی جنازه‌اش را زیر پل زرنال فرانکو و رماتو شهر فوسانو پیدا می‌کنند. دادستان در همان ساعات اولیه علت مرگ را خودکشی اعلام می‌کند و پسند بی‌جان او بدون کالبدشکافی و بی‌بگردن به دلیل مرگ مشکوک وی در آر آگاه خانه‌اش گذاش می‌شود. با وجود عشق و علاقه ادوار دو به ایران و انقلاب اسلامی و شهرت جهانی وی، در طول سال‌های گذشته صرف یک کار مستند در ایران از زندگی او ساخته شده و اکنون نمایش «ادوار دو» قرار است در حوزه هنری روی صحنه برود. «جوان» در گفت‌وگو با کارگردان و نویسنده این نمایش و امیر حسین انصافی، بازیگر نقش ادوار دو، به شکل گیری ایده و مراحل طی شده تا اجرای «ادوار دو» پرداخته است.

■ ■ ■

سوزه «ادوار دو» چطور انتخاب شد؟ به نظر می‌رسد با رفتن به سمت این سوز، کار سختی را انتخاب کردید.

به عنوان یک جوان امروزی شناخت زیادی از ادوار دو آنیلی نداشتم و به واسطه فضای مجازی با این شخصیت آشنا شدم و هر چه بیشتر در مورد او خواندم، بیشتر جذب شخصیت و تفکرش شدم. ادوار دو با این انتخاب و تصمیم‌های سختش چراغی را برای بسیاری از اندیشموزران جهان روشن کرد که به نظرم تا همیشه تاریخ خواهد درخشید. هر چند بسیاری از مستندات، مصاحبه‌ها و بخش زیادی از زندگی او از تاریخ حذف شده است، اما به نظرم با همین مقداری که در دسترس است می‌توان کارهای بسیار خوبی انجام داد. ما هم با همین نیت در وهله اول برای نزدیک شدن به اندیشه و تفکر ادوار دو در مرحله بعد آشنایی افراد جامعه و به ویژه نسل جوان و نوجوان با این چهره و اندیشه‌های او تصمیم به مطالعه و گردآوری اطلاعات در مورد این شخصیت گرفتیم. در نهایت با مشورت‌هایی که انجام دادیم، تصمیم گرفتیم زندگی و اندیشه ادوار دو را در قالب یک اثر نمایشی تولید و به مخاطبان عرضه کنیم. این نمایش که حدود یک سال از طرح اولیه‌اش می‌گذشت و بعد از آن متن بازنویسی شد، مورد تأیید مرتضی سرهنگی و مزدا عباسی قرار گرفت. از اوایل بهمن تمرین‌ها شروع شد و در حال حاضر روزهای آخر تمرین‌ها را سپری می‌کنیم و به امید خدا از پنج تیر ماه اجرا شروع خواهد شد. طرح ابتدایی نمایشنامه و حتی نمایش سرهنگی دادم و ایشان در ادامه با توجه به تخصص و تجربه‌ای که داشت، شروع به بازنویسی متن نمایش کرد و پس از اخذ نظرات چند نفر از پیشکوتان نمایش و نویسندگان مطرح کشور، متن نهایی بازنویسی شد.

در نمایشنامه «ادوار دو» تا چه میزان به زندگی واقعی شهید آنیلی نزدیک شدید و مستندنگاری کردید؟ این کار یک نمایش مستند صرف نیست، بخشی از کار را مستند در نظر گرفتیم و برای مسیری که بدون واژه‌ها و وقایع احتمالی به آن اضافه کردیم تا جذابیت بیشتری داشته باشد و تمام مخاطبان بتوانند با آن ارتباط برقرار کنند. تمام تلاش خود را به کار بردیم کار هنری خوبی برای ارائه به مخاطب امروزی آماده کنیم. اگر برای این شخصیت بتوانان یک مزرگتری در قالب سینمایی و حتی نمایش بین‌المللی انجام داد، خیلی مهم و مفید خواهد بود. به نظر من ادوار دو به تمام کسانی که تغییر دین داده و امکانات و رفاه خود را در دست داده‌اند، تفاوت محسوسی دارد و خودش به تنهایی یک جریان فرهنگی است.

خانم راهیل سرهنگی مواجهه شما به عنوان نویسنده با ادوار دو به عنوان اولین تجربه نمایشنامه‌نویسی حرفه‌ای چگونه بود و کار را به چه نحوی پیش بردید؟

«ادوار دو» تصویری از زندگی و افکار ادوار دو آنیلی در قالب یک اثر نمایشی است.

ادوار دو با تمام کسانی که تغییر دین داده و امکانات و رفاه خود را از دست داده‌اند، تفاوت محسوسی دارد و خودش به تنهایی یک جریان فرهنگی محسوب می‌شود

بعد از مطرح شدن سوزه نمایش از جانب آقای عسرب، اندیشه و تفکر ادوار دو نظر من را به شدت جلب کرد و تا مدت‌ها به اندیشه و تفکر ادوار دو و مسیری که بدون واژه‌ها و وقایع احتمالی به آن اضافه داشتم، فکر می‌کردم. مهم‌ترین نقطه قوت و طلایی زندگی ادوار دو تفکر و اندیشیدن و رفتن به دنبال باورهایی بود که به آن اعتقاد پیدا کرده بود. از نظر من جامعه ما به اندیشیدن و تفکر نیاز دارد و هدف ما نیز بیان همین تفکر ادوار دو بود تا مخاطب بتواند از تماشای نمایش به فکر فرو رود؛ اینکه مخاطب و به ویژه قشر جوان با اهمیت مطالعه و انتخاب درست و ایستادن راسخ به پای اعتقادات قلبی، آشنا شود. ادوار دو یک الگوی بسیار خوب برای رفتن به سمت حقیقت است، کسی که پس از رسیدن به یک درک از جهان هستی، بسیاری از مادیات آن را بی‌معنی می‌یابد و موقعیت مالی و سیاسی که میلیاردها نفر در جهان آرزوی آن را دارند، رها می‌کند و مسیری که به آن یقین پیدا کرده، طی می‌کند و در نهایت بهای آن را با جان خود می‌پردازد.

گفت‌وگوی «جوان» با عوامل نمایش «ادوار دو»

فرهنگی

«ادوار دو» مستند نمایشی مبتنی بر درام است

تکراری این بود که بازیگر نقش ادوار دو چقدر می‌تواند نقش او را خوب بازی کند حتی اینکه شباهت ظاهری دارد یا نه؟ **به نظر می‌رسد سؤال‌ها چندان هم دور از واقعیت نباشد، بالاخره اولین نمایش بر اساس زندگی ادوار دو آنیلی در حال نزدیک شدن به اجراست و هیچ پیش‌زمینه‌ای وجود ندارد!**

همه این موارد کار را کمی سخت‌تر می‌کند اما ما تمام تلاش‌مان را کردیم که خروجی خوبی داشته باشیم، موضوع مهم دیگر همانطور که دوستان اشاره کردند، پرداختن به وجه دراماتیک زندگی ادوار دو است که در جاهایی از خیال نویسنده هم استفاده شده و این یک امر طبیعی است. من یک مثال می‌زنم تا منظورم را دقیق‌تر بیان کنم، واقعه روز عاشورا و صحبت‌هایی که بین اصحاب امام حسین(ع) و لشکریان یزید وجود داشت، در تاریخ آمده است اما زمانی که آن را به شکل هنر تعزیه ارائه می‌دهند، بخش‌هایی از آن روز پررنگ‌تر است و موضوعاتی هم به واقعیت‌های تاریخی اضافه شده و این برای جذابیت است. تعزیه اگر دقیقاً به همان شکلی که اتفاق افتاده بود، اجرا می‌شد، برای بسیاری از مردم جذابیت نداشت. این وجه هنری و دراماتیک نمایش هاست که برای مخاطب و به ویژه نسل جوان جذابیت دارد، هر چند این موضوع باید در کنار شاکله اصلی روایت و تأکید بر اندیشه و تفکر شخصیت اصلی نمایش قرار بگیرد و کار از هدف اصلی خودش دود نشود.

آقای عسرب لطفاً در مورد سایر کاراکترهای مهم حاضر در نمایش هم توضیح دهید.همچنین بفرمایید این کار توسط نهاد خاصی حمایت می‌شود؟

ادوار دو اتفاقی که برای او می‌افتد، توسط اصحاب رسانه پوشش داده می‌شود و در بین آنها یکی از خبرنگارها به دنبال پرداختن درست موضوع و حقیقت است؛ نقشی که همراه و همبای ادوار دو است. در واقع او یک ادوار دوی درونی دارد که در مسیر آگاهی حرکت می‌کند و سعی می‌کند با وجود تهدیدهایی که وجود دارد، حقیقت را به مردم دنیا بخاند و مثل ادوار دو تا پای جان بر سر اعتقاد خود می‌ایستد. یکی از موضوعاتی که این نمایش به آن می‌پردازد، این است که ما چقدر به فکر رسالت خود هستیم و قطعاً مخاطب را به فکر فرو خواهد برد.

به غیر از ادوار دو، در طول نمایش با چه شخصیت‌هایی روبه‌رو می‌شویم؟

مادر ادوار دو هم یکی از شخصیت‌های اصلی و تأثیرگذار نمایش است. صوفیا دختری است که ادوار دو با او عشق زمینی را تجربه می‌کند و دیدار با ادوار دو مسیر زندگی و درک او از جهان را هم تغییر می‌دهد. الکان، داماد خانواده هم از شخصیت‌های محوری داستان است و در پشت پرده بسیاری از اتفاقاتی را که خانواده آنیلی با آن مواجه هستند، نامه‌ریزی و مدیریت می‌کند.

شاید این سؤال را باید اول مصاحبه می‌بردید، نمایش ادوار دو به سفارش چایی ساخته شده است؟ درباره سؤال سفارشی بودن یا نبودن این نمایش و حمایت‌های نهادهای خاص باید بگویم، ما متن را برای جستجوئه مقاومت نوشتم که پذیرفته نشد، بعد از آن چند روز بازنویسی داشتیم و حوزه هنری و آقای کبیروش زاری برای اجرای کار از ما حمایت کردند و در مسیر بازنویسی و تمرین مشورت‌های بسیار خوبی ارائه دادند اما طرف نهاد خاصی به صورت سفارشی کار نکردیم، حتی در مراحل برای اجرای نمایش شخصیت ادوار دو بسیار سنگین‌اندازی کردند. خود او را شاد نیز به کار ایرادهای کلی گرفت که سعی کردیم بسیاری از آنها را زمان اجرا برطرف کنیم. در مورد سوزه‌هایی مثل ادوار دو هر کاری که انجام شود جدی از نقاط قوت و ضعفش بهتر از انجام شدن آن است. برای اینجمل و تأثیرگذاری کار فرهنگی و هنری باید از همدیگر و به ویژه نسل جوان حمایت کنیم تا بتوانند مسیر حرفه‌ای خود را با کمترین تنش‌های اداری و مطروزی طی کنند.

اجرای نمایش از چه تاریخی شروع می‌شود و چقدر ادامه دارد؟ مخاطبان چگونه می‌توانند بلیت تهیه کنند؟

نمایش «ادوار دو» ۲۳ تا ۲۴ تیر خواهد داشت که از پنجم تیر، ساعت ۶:۳۰ در تماشاخانه مهر انجام خواهد شد. مخاطبان برای تهیه بلیت می‌توانند به سایت تنوال مراجعه کنند یا با شماره ۰۲۱۳۳۲۰۴۲۹۱ -۲ تماس باشند. از آنجا که مخاطب اصلی نمایش قشر جوان و نوجوان است، تخفیف بسیار خوبی را برای گروه‌های دانش آموزی و دانشجویی در نظر گرفته‌ام که به زودی اطلاع‌رسانی می‌کنیم.

گفت‌وگو ۳

گفت‌وگوی «جوان» با کارگردان مستند داستانی «عابدان کهنز»

بهترین جایزه‌ای که برای «عابدان کهنز» گرفتیم انگشتر حاج قاسم بود

مستند سینمایی «عابدان کهنز» روایت تربیت، شکوفایی و بالندگی نو جوانان مسجد امیرالمؤمنین کهنز شهر بار است که در وقایع مهم انقلاب اسلامی از جمله فتنه ۸۸ و فتنه ترور بیست‌های تکفیری در سور به حضوری فعال داشته‌اند. شهدای مدافع حرم «مصطفی صدرزاده»، «محمد آژند»، «سجاد عفتی» و جانبازان مدافع حرم «امیر حسین حاجی نصیری» و «رضا سلمانی» از تربیت یافتگان مسجد امیرالمؤمنین کهنز هستند. همین بهانه‌ای شد با مجید رستگار، کارگردان جوان این مستند داستانی گفت‌وگو داشته باشیم.

عابدان کهنز در جشنواره عمار خوش درخشید و نگاه‌ها را به خود جلب کرد. جرعه تولید این مستند داستانی از چه زمانی در ذهن تان خطور کرد؟

سال ۹۶ این مستند کلید خورد، البته ابتدا قرار بود این مستند حول محور شهید صدرزاده باشد اما بعد از مطالعات اولیه به این نتیجه رسیدیم که درباره این شهید در مستندهای مختلف پرداخته شده است و تصمیم گرفتیم مسجدی را که شهید و برخی مدافعان حرم در آن فعال بودند، سوزه قرار بدیم، در حالی که از کل مسجد امیرالمؤمنین در منطقه کهنز بود اما همان مقدار کم بسیار پربار بود. شهدای همین فیلمنامه را به سمت مسجد سوق دادیم، در واقع عابدان کهنز روایتی ۲۵ساله از محله کهکنز، مسجد امیرالمؤمنین و افراد این محل را برای مخاطبان به تصویر خیلی شیرین بود.

در کار تولید مستند چه مواعی داشتید؟

بخشی از مشکل بودجه بود که من مجبور بودم برای جبران آن شبانه‌روز کار کنم و فرصت را از دست ندهم، مشکل دیگر افراد در مسجد بودند که خیلی تواضع داشتند و جلوی دوربین نمی‌آمدند و نمی‌شد از آنها استفاده کنیم. تولید یک سال و هفت‌هشت ماه طول کشید. خودم بارها با دوربین می‌رفتم تا با آنها صحبت کنم، می‌فگفتند دوربین را خاموش کن، حرف می‌زنیم... یک بار تا ۱۱ ساعت در مسجد نشستم، گفتم اصل داستان شما هستید، اگر قبول نکنید و جلوی دوربین نیایید، نمی‌توان درباره شهدای مدافع حرم کار کرد، مدیون خانواده شهدای می‌شوید، با این قضیه مجبور به همکاری شدند. روز شروع تصویربرداری عاشورای ۸۸ بود که در صورت مستند کار کردم، حتی صحنه تلفن زدن‌ها هم بازسازی نبود. در روز عاشورا اهالی جلوی خانه شهید صدرزاده رفتند، من هم همراه‌شان شدم، آنجا هم به حضرت عباس(ع) قسم‌شان دادم که جلوی دوربین بیایند، برای همین نزدیک دو سال کار طول کشید.

تصاویر و فیلم‌های آرشیوی چقدر به شما کمک کرد؟

بیش از ۶۰ درصد خانواده شهدای «عابدان کهنز» از تصاویر آرشیوی خوبی تشکیل شده است که از زمان آغاز ساخت این مسجد تا امروز را شامل می‌شود. بخشی از تصاویر مربوط به ساخت مسجد را «رضا سلمانی» یکی از جانبازان مدافع حرم مسجد امیرالمؤمنین در اختیار ما قرار داده که با دوربین‌های قدیمی، او این عکس‌ها را گرفته است، اما به دلیل اینکه برای انجام هر چه بهتر این کار به فیلم و عکس بیشتری نیاز داشتیم و جمع‌آوری این منابع آرشیوی مقداری سخت بود، تدوین این اثر طول کشید.

فعالان مسجد خیلی متواضع بودند و جلوی دوربین نمی‌آمدند و این کار ما را با مشکل مواجه کرده بود

فعالان مسجد خیلی متواضع بودند و جلوی دوربین نمی‌آمدند و این کار ما را با مشکل مواجه کرده بود